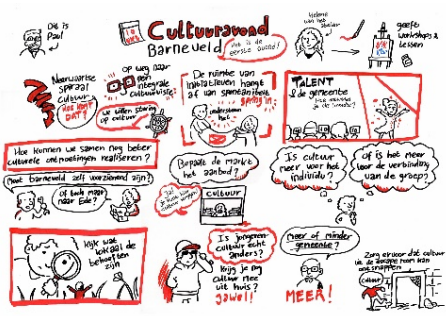

Besprek-notitie

Op weg naar een integrale cultuurvisie de hoofdlijnen uit het participatietraject

Inhoud

1. De status van dit document	2
2. Doelen en uitgangspunten	3
2.1 Wat levert een integrale cultuurvisie op?	3
2.2 Uitgangspunten en rol gemeente Barneveld	4
3. Cultuur: waarde, context & beleid	6
3.1 De waarden van cultuur	6
3.2 Cultuur in de gemeente Barneveld	6
4. Analyse en participatietraject	9
4.1 De belangrijkste opbrengsten	9
4.1.a Het PON & Telos onderzoek	9
4.1.b Uitkomsten inwonersparticipatie en Spiegelsessie	9
4.2 Sterkte & zwakten	13
5. De rode draad: vooruitblik	16
6. Het verdere proces	18

1. De status van dit document

Dit document beschrijft de opbrengst van de eerste fase in het proces om tot een integrale Cultuurvisie voor de gemeente Barneveld te komen. Ook biedt het document een vooruitblik op de (mogelijke) inhoud. We noemen de opdracht, beschrijven de stappen die tot nu toe zijn gezet en geven een beeld van de resultaten tot nu toe.

In deze fase horen we graag de mening van de raad over de opbrengsten. Dit stuk is bedoeld om te informeren en om reflectie van de Raad op te halen, zodat deze meegenomen kan worden in de integrale Cultuurvisie.

Opdracht

In het coalitieakkoord 2022-2026 van de gemeente Barneveld: 'Ondernemend, betrouwbaar en zorgzaam', hebben de coalitiepartijen aangekondigd een integrale visie op cultuur te gaan formuleren. Daarbij is aandacht voor alle cultuurwaarden in de gemeente Barneveld:

"Cultuur en sport zijn van meerwaarde voor onze samenleving. Cultuur en sport verbinden inwoners en zijn van positieve invloed op de ontwikkeling van inwoners. Veel inwoners beleven dagelijks plezier aan het culturele en sportieve aanbod in onze gemeente. De gemeente Barneveld ondersteunt diverse culturele instellingen en sportverenigingen. Cultuurbeleid is veelomvattend en raakt aan allerlei gebieden in onze samenleving. Cultuur heeft maatschappelijke, artistieke, ruimtelijke, historische en economische waarde voor de gemeente. In de gemeente hebben we een diverse culturele infrastructuur met veel amateurgezelschappen, diverse zelfstandige cultuurorganisaties en gesubsidieerde cultuurinstellingen."

Welke stappen zijn gezet:

- Er is een ambtelijke voorverkenning gedaan (2022).
- Er is door het college een plan van aanpak vastgesteld (2023).
- Er is een behoefteonderzoek uitgevoerd door Het PON & Telos (2022).
- Deskresearch
- Er heeft een intensief participatietraject plaatsgevonden. Dit traject bestond uit: 30 interviews, zeven Dorpsavonden met inwoners, sessies met culturele en maatschappelijke partijen en een Spiegelsessie, waarvoor ook ambtenaren uitgenodigd waren (2023).

Vervolgstappen:

Nadat de gemeenteraad zijn inbreng heeft gegeven, schrijven we de integrale Cultuurvisie voor de periode 2025-2035.

Daarna volgt een uitvoeringsagenda die door het college wordt vastgesteld.

De Uitvoeringsagenda geldt voor 1-2 jaar.

We leggen de Cultuurvisie in de tweede helft van dit jaar aan de raad ter besluitvorming voor. Daarop volgt de Uitvoeringsagenda. Het college zal deze vaststellen en ter kennisneming aan de raad aanbieden.

2. Doelen en uitgangspunten

2.1 Wat levert de integrale Cultuurvisie op?

De integrale cultuurvisie is de basis voor het Barneveldse cultuurbeleid in brede zin. De integrale Cultuurvisie en uitvoeringsagenda geven:

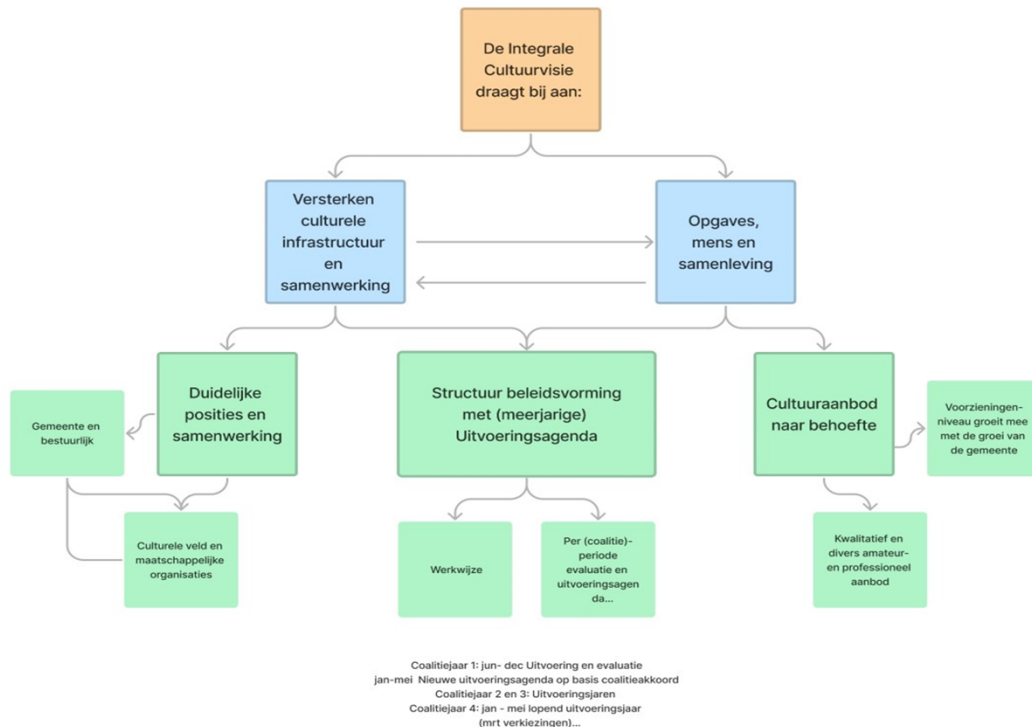
- De gemeente meer sturing en regie op cultuurbeleid en op de (maatschappelijke) bijdrage daarvan voor inwoners en de samenleving.
- Een werkdefinitie en duiding van cultuur passend bij de gemeente Barneveld.
- Duidelijkheid en kaders voor samenwerking voor de culturele sector, gemeente en maatschappelijke organisaties.
- Afwegingskader voor (soms complexe en meervoudige) vragen uit de samenleving en cultuursector.
- De mogelijkheid om cultuur aan te laten sluiten op sociale en maatschappelijke opgaven (groeimodel).
- De kans om de brede maatschappelijke kracht van cultuur te faciliteren en (mede) te stimuleren.

We doen dit door (zie doelenboom Plan van Aanpak 2023) ¹:

1. *Versterken van de culturele infrastructuur en de samenwerking.*
Duidelijke posities en samenwerkingsafspraken, zowel binnen de gemeente als met culturele en maatschappelijke partners.
2. *Bijdragen aan opgaven, mens en samenleving.*
Er is cultuuraanbod naar behoefte. Er is een kwalitatief en divers aanbod. Het voorzieningenniveau groeit passend mee met de groei van de gemeente.
3. *Een ondersteunende structuur voor beleidsvorming met (meerjarige) uitvoeringsagenda.*
Dit helpt de manier van werken en het behalen van doelen.

¹ Plan van aanpak integrale cultuurvisie (juni 2023)

Doelenboom integrale cultuurvisie

2

2.2 Uitgangspunten en rol gemeente Barneveld

Bij het beschrijven van de integrale Cultuurvisie werken we aan de hand van de volgende uitgangspunten³. Deze zijn in het Plan van aanpak (2023) en de ambtelijke voorverkenning (2022) opgenomen.

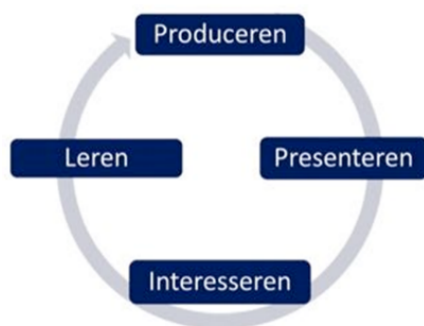
- De visie omvat alle cultuurdisciplines en cultuurbeleidsgebieden. Inclusief monumenten, erfgoed, archeologie en (culturele) evenementen.
- Integraal gaat ook over de relatie van cultuur met andere gebieden in de samenleving en in de gemeentelijke organisatie: van omgevingsvisie tot sociale opgaven. Dit is een groeimodel en vraagt iets van de manier waarop we (intern en extern) samenwerken.
- We werken in het traject samen en integraal en interactief met zowel de gemeentelijke organisatie, het culturele veld en inwoners. Van gesprekken, een behoefteonderzoek door Het PON & Telos, participatietraject en werksessies met cultuuraanbieders bij het Cultuurplatform.

² Plan van aanpak integrale cultuurvisie (juni 2023)

³ Op weg naar een integrale Cultuurvisie, ambtelijke voorverkenning 2022 en Plan van aanpak 2023

Verder gaan we uit van:

- *Behouden en koesteren wat er goed gaat.*
Hierbij gaan we uit van waar bestaande kracht en energie zitten, en werken we daarmee concreet verder.
- *Voortborduren op ons gemeentelijke motto: 'Zelf-Samen-Gemeente'.*
De gemeente stelt basisvoorzieningen beschikbaar die de culturele partners in staat stellen om *zelf* door te ontwikkelen. Wat inwoners en culturele organisaties en partners zelf kunnen organiseren, hoeft de gemeente niet te faciliteren.
- *Goed afwegen welke rol van de gemeente op welk moment het meest passend is.*
Denk daarbij aan initiator, katalysator, verbinder, facilitator.
- *Aansluiten op bestaand beleid.*
Zoals de omgevingswet, de toeristische visie, het accommodatiebeleid en de economische visie (2024). En ook door de rol van cultuur verder te verankeren in sociaal beleid zoals de WMO en de Participatiewet.
- *Samenwerken met ons culturele veld.*
Om zo niet voor, maar samen met onze culturele voorzieningen ons ambitieniveau en doelstellingen te verfijnen. Het culturele veld is waar mogelijk gesprekspartner van de gemeente Barneveld.
- *Faciliteren van de culturele keten.*
Een lokale culturele infrastructuur bestaat uit ketenfuncties: interesseren – leren – produceren – presenteren.
Bij het bepalen van het ambitieniveau is het belangrijk dat we deze functies in evenwicht houden. We moeten goed kijken naar wie wat doet. Dit helpt ons om keuzes te maken.

Basisinstellingen (structurele subsidie)

- 4 cultuurproducenten: Museum Nairac, Muziekschool, Bibliotheek, Schaffelaartheater
En vele ZZP-ers, amateurkunstverenigingen, cultuurorganisaties zonder subsidierelatie en non-formal initiatieven.
- 1 ondersteuner en verbinder
Stichting Connect
- 1 netwerkorganisatie Cultuur Platform (incidentele subsidie)

- *Verbinding aangaan met andere gemeenten en Provincie*
zoals met de regio Food Valley.
- *Stimuleren van culturele knooppunten.*
Het faciliteren van samenwerking. Met cultureel knooppunt bedoelen we een (culturele) instelling(en) die we als belangrijke speler/drager van de culturele infrastructuur kunnen aanmerken en die samenwerkt met andere culturele en maatschappelijke partijen.

3. Cultuur: waarde, context en beleid

Cultuur is een verzamelterm voor de geschiedenis, kunst, erfgoed en creatieve uitingen van mensen. Van kunst tot theater, van film tot fanfare en van muziek tot museum. Het gaat om objecten (kunstwerken, literatuur, architectuur, vormgeving en collecties). Ook immaterieel erfgoed is onderdeel van cultuur: de tradities, gebruiken en legendes die van generatie op generatie worden overgedragen. Samen biedt cultuur een blik op onze identiteit, creativiteit en gemeenschap.

3.1 De waarden van cultuur

- Cultuur heeft een waarde van zichzelf (de intrinsieke of artistieke waarde): het inspireert, ontroert, troost, daagt uit, verbindt en biedt nieuwe perspectieven. Het is een inspiratiebron voor creativiteit, talent en zelfontplooiing.
Daarnaast heeft cultuur een belangrijke waarde voor de samenleving (de maatschappelijke waarde).
- Cultuur verbindt, smeedt sociale cohesie, versterkt leefbaarheid, bestaanszekerheid en eigenwaarde en draagt bij aan (geestelijke) gezondheid en vitaliteit. Het gezamenlijk genieten van cultuur brengt mensen samen en stimuleert het contact, de dialoog en het begrip voor elkaar.
- Cultuur heeft ook positieve effecten op verschillende andere opgaven. Het versterkt de leefbaarheid⁴ en heeft een positief effect op de economie⁵, het toerisme⁶ en het vestigingsklimaat⁷. Cultuur is daarmee van grote toegevoegde waarde voor de samenleving.

3.2 Cultuur in de gemeente Barneveld

De gemeente Barneveld heeft een actieve culturele sector waar inwoners graag aan deelnemen, individueel of in groepsverband.

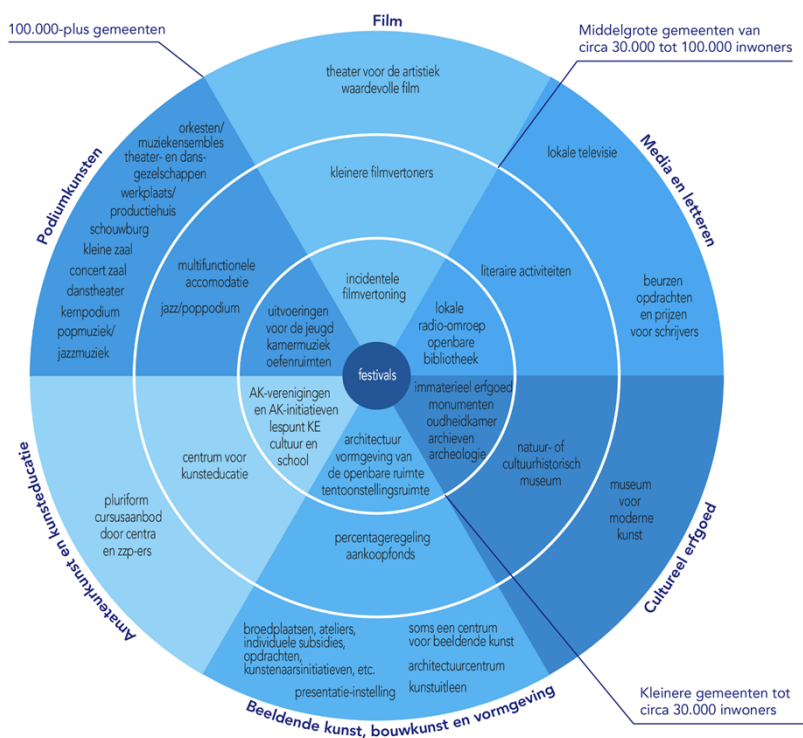
Een effectieve manier om de culturele infrastructuur van een gemeente in kaart te brengen is het 'ringenmodel', zoals ontwikkeld door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Per cultuurvorm en inwoneraantal wordt een voorzieningenniveau geschetst. De gemeente Barneveld valt in de categorie middelgrote gemeenten met 30.000-100.000 inwoners.

⁴ <https://catalogus.boekman.nl/pub/P14-0238A.pdf>

⁵ <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2021/satellietrekening-cultuur-en-media-2018/samenvatting>;
<https://www.boekman.nl/actualiteit/cultuur-doet-ertoe-ook-economisch/>

⁶ <https://sportindebuurt.nl/dA/e6c8a865f7>

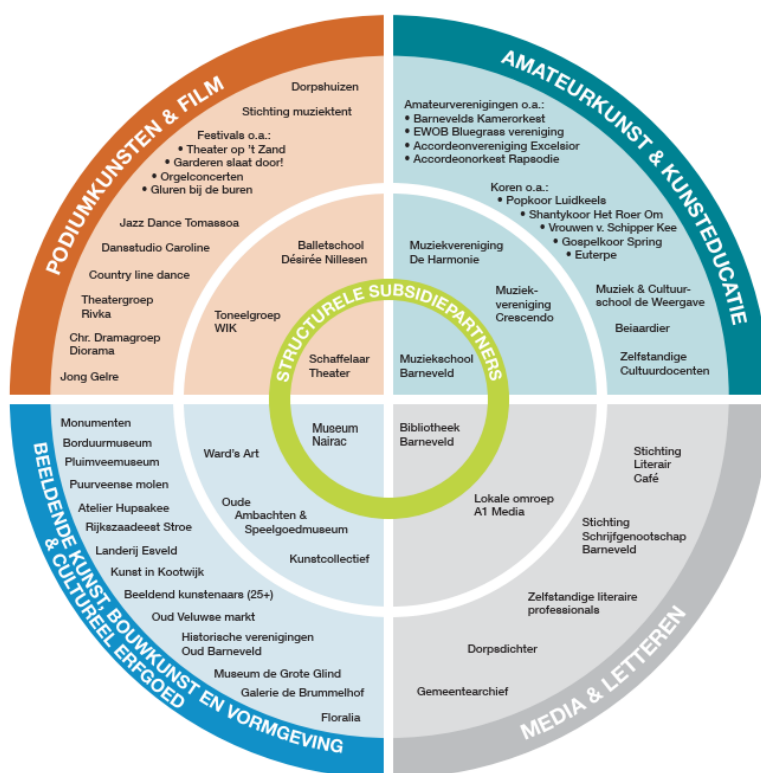
⁷ <https://catalogus.boekman.nl/pub/P14-0238A.pdf>

In Barneveld ziet het er op dit moment zo uit:

Culturele infrastructuur

Schetsmatig en niet uitputtend overzicht.

Veel van wat genoemd wordt in het VNG-model, is aanwezig in de gemeente Barneveld. De gemeente heeft enkele grote instellingen op het gebied van:

- theater (Schaffelaartheater),
- musea (Museum Nairac, Pluimveemuseum, Oude Ambachten- en Speelgoedmuseum),
- bibliotheek (Bibliotheek Barneveld, waarbinnen de volksuniversiteit Barneveld is opgegaan),
- muziekeducatie (Muziekschool Barneveld),
- en de lokale omroep (A1 Mediagroep).

De culturele sector is verenigd in het Cultuurplatform. Dit is een informeel netwerk voor alle cultuuraanbieders in de gemeente en bestaat vier jaar.

Er gebeurt veel op het gebied van cultuureducatie, vooral in het primair onderwijs. De stichting Connect verbindt hier cultuuraanbieders en het onderwijs. Deze stichting heeft vanuit de gemeente ook de opdracht om aandacht te geven aan sport en gezonde levensstijl.

Naast Museum Nairac kent de gemeente ook het Pluimveemuseum, het Borduurmuseum en het Oude Ambachten & Speelgoedmuseum.

Als het gaat om beeldende kunst zijn er in de gemeente Atelier Ward's Art, het Kunstcollectief, Atelier Hupsakee en Kunst in Kootwijk en Landerij Esveld in Terschuur.

De gemeente kent enkele festivals en andere initiatieven, zoals Garderen Slaat Door!, Theater op 't Zand in Kootwijk, Floralia Bloemencorso in Voorthuizen en een reeks orgelconcerten in Barneveld en omgeving. Vanaf september 2024 zal bovendien de musical 40-45 van initiatiefnemer Studio plaatsvinden in een nieuw theater.

Verder heeft de gemeente Barneveld een rijk en actief verenigingsleven. Naast de muziekverenigingen (zoals De Harmonie en Crescendo), zijn er veel koren (waaronder Popkoor Luidkeels, Shantykoor Het Roer Om en Vrouwen van Schipper Kee) en kleinere orkesten (waaronder het Barnevelds Kamerorkest, EWOB Bluegrass Vereniging en Accordeonorkest Rapsodie) actief.

Ook op het gebied van dans (Balletschool Désirée Nillesen, Dansstudio Caroline, Country line dance en Jazz Dance Yvon Tomaso) en toneel (Toneelgroep WIK, Theatergroep Rivka, Ch. Dramagroep Diorama en Jong Gelre Kootwijkerbroek) is het aanbod groot.

Tot slot kent de gemeente heel veel zelfstandige docenten en kunstenaars. Zij zijn zelfstandige, zijn aangesloten bij de Muziekschool Barneveld of bij een van de vele culturele verenigingen en initiatieven die de gemeente rijk is.

Wat volgens het VNG-model ontbreekt of niet goed vertegenwoordigd is in de gemeente Barneveld zijn:

- een centrum voor cultuureducatie
- Percentageregeling kunst en gebiedsontwikkeling
- Kleine locatie voor (incidentele) filmvertoningen
- Klein podia voor jazz/pop

4. Analyse en participatietraject

Er is het afgelopen jaar hard gewerkt aan het opstellen van de integrale Cultuurvisie. Voor het participatietraject zijn bijeenkomsten georganiseerd, waar inwoners, culturele instellingen en maatschappelijke organisaties aanwezig waren. Daarnaast is voorafgaand aan dit traject een onderzoek uitgevoerd door Het PON & Telos naar vrije tijd in de gemeente Barneveld. Daarin zijn cultuur, bewegen & sport onder de loep genomen.

Al deze bijeenkomsten en data leverden een schat aan inzichten, ideeën en suggesties op voor de toekomst van cultuur in de gemeente Barneveld. De uitkomsten van de bijeenkomsten, het onderzoek en interviews zijn in een Spiegelsessie besproken met culturele organisaties, de jongerenraad, beeldend kunstenaars en beleidsadviseurs. De uitgangspunten zijn van concrete stappen voorzien.

4.1 De belangrijkste opbrengsten

In deze paragraaf bespreken we de opbrengsten uit:

- Het PON & Telos onderzoek,
- 30 interviews en analyse met de ambtelijke organisatie, culturele organisaties en
- het inwonersparticipatie traject, bestaande uit zeven dorpsavonden, bij het cultuur platform en een spiegelsessie met het culturele veld.

4.1.a Het PON & Telos onderzoek

In het PON & Telos onderzoek 'Vrije tijd in de gemeente Barneveld' zijn op basis van kwalitatief en kwantitatief onderzoek conclusies getrokken over cultuur in de gemeente Barneveld. Enkele opvallende conclusies:⁸

⁸ Het PON Telos i.o.v. de gemeente Barneveld. Rapport 'Vrije tijd in de gemeente Barneveld. Een onderzoek naar cultuur en bewegen & sport (november 2022).

- Er wordt aandacht gevraagd voor betaalbaarheid, vooral voor mensen met lage inkomens.
- Er is daarnaast behoefte aan diversiteit, verbreding en vernieuwing in aanbod, zodat er voor verschillende doelgroepen activiteiten plaatsvinden die aansluiten bij hun behoeften.
- Speciale aandacht wordt gevraagd voor een passend en voldoende aanbod voor jongeren en meer tijd voor cultuureducatie in het onderwijs.
- Een andere aanbeveling is om inwoners te stimuleren om zelf creatieve of culturele activiteiten te ondernemen.
- Daarnaast komt uit het onderzoek naar voren om de dorpshuizen en cultuurhuizen beter te benutten als culturele hubs in de gemeenschap, zodat lokale initiatieven en verenigingen laagdrempelig van deze plekken gebruik kunnen maken.

4.1.b Uitkomsten inwonersparticipatie & spiegelsessie

De resultaten uit het PON Telos onderzoek komen grotendeels overeen met de inbreng die is opgehaald in gesprekken met inwoners op de dorpsavonden en met het culturele veld in de spiegelsessie.

In de bijeenkomsten kwamen de onderstaande onderwerpen meer dan eens terug. Vrijwel op alle bijeenkomsten waren de aanwezige inwoners en organisaties eensgezind over deze onderwerpen. We hebben ze thematisch samengevat.

1. Alle inwoners van de gemeente Barneveld moeten de kans krijgen kennis te maken met en deel te nemen aan cultuur.

Vrijwel alle deelnemers vinden dat iedere inwoner van de gemeente Barneveld de gelegenheid moet hebben om in contact te komen met kunst en cultuur. Cultuur verbindt, verrijkt, inspireert, verschaft ontspanning en is belangrijk voor de identiteit van de gemeente Barneveld. Door kinderen op jonge leeftijd actief te betrekken bij het culturele leven wordt er bovendien gezorgd voor het publiek van de toekomst.

De gemeente Barneveld heeft veel cultureel aanbod voor ouderen en senioren. Zij zijn een belangrijke doelgroep voor de culturele instellingen, zowel als publiek als de zo belangrijke vrijwilligers. Men vindt echter dat het aanbod voor jongeren achterblijft. Door culturele instellingen te helpen bij het in kaart brengen waar jongeren behoefte aan hebben, kan het culturele aanbod beter afgestemd worden op de wensen van de jeugd. Ook het creëren van 'eigen plekken' waar de jeugd zelf culturele activiteiten kan ontplooiën, helpt volgens de deelnemers bij het verder bevorderen van participatie.

Men vindt onderwijs een belangrijke schakel tussen het culturele veld en de jongeren (zowel het primair als voortgezet onderwijs). De gemeente Barneveld heeft al instanties (zoals Stichting Connect, voorheen Be Active & Creative) en voorzieningen (het Convenant Cultuureducatie), die een brug tussen de jeugd en de culturele sector slaan. De komst van Cultuureducatie met Kwaliteit 4 (CMK4)

biedt volgens de deelnemers nieuwe kansen om de aansluiting tussen scholen, de culturele instellingen en het verenigingsleven duurzaam verder uit te bouwen. De inspanningen richten zich tot nu toe voornamelijk op het primair onderwijs, de wens is om ook het voortgezet onderwijs er in toenemende mate bij te betrekken.

Men heeft grote behoefte aan een plek waar het culturele aanbod voor inwoners - maar ook voor toeristen - overzichtelijk gepresenteerd wordt. De website van Visit Regio Barneveld voorziet al deels in deze behoefte, maar kan verder uitgebreid worden tot activiteitenagenda.

2. Het stimuleren van toegankelijkheid wordt gezien als een prioriteit

Culturele instellingen willen hun bezoekers open en gastvrij ontvangen. Met dit in het achterhoofd komt ook het aanbod tot stand. Gezamenlijk bieden de culturele instellingen een divers aanbod aan, met respect voor ieders wensen en voorkeuren. De aanwezigen op de bijeenkomsten merken op dat de veelzijdigheid in het aanbod groter mag.

Iedereen is welkom om deel te nemen en we sluiten niemand uit. Toch vinden de deelnemers dat de culturele sector nog lang niet iedereen in de gemeente Barneveld bereikt. Een belangrijke drempel voor steeds meer inwoners is de prijs. Er is een grote roep vanuit de aanwezigen om cultuur betaalbaar te houden en zo iedereen bij cultuur te betrekken.

Er bestaan al diverse regelingen die goed inspelen op deze situatie, zoals

- het Volwassen Jeugdfonds Sport & Cultuur,
- minimaregelingen en
- de stimuleringsregeling muziekonderwijs.

In de praktijk zijn deze mogelijkheden echter te strikt en bovendien onvoldoende bekend. Er werd meermaals gepleit om de mogelijkheden te verruimen en er werden suggesties gedaan voor andere maatregelen, zoals

- de 'Barneveldse Cultuur Pas' (een cadeaubon in te wisselen bij alle culturele instellingen in de gemeente, waaronder bijvoorbeeld ook de muziekschool) of
- een '100-stoelen-regeling' bij lokale cultuuraanbieders (waar de gemeente kaarten beschikbaar stelt voor inwoners met een krappe beurs).

Deze voorbeelden helpen om cultuur toegankelijk te houden voor iedereen.

Tot slot werd geopperd dat het ook kan helpen om de culturele sector naar de inwoners toe te brengen, in plaats van andersom. Dit kan door bijvoorbeeld leegstaande winkelpanden tijdelijk als atelier- of presentatieruimte aan te wijzen, of door street art projecten aan te bieden.

3. Culturele voorzieningen in de dorpen spelen een belangrijke (maatschappelijke) rol

Het rijke culturele verenigingsleven en de actieve kerkgemeenschappen zijn belangrijk voor sociale cohesie in de dorpen: zij zorgen voor contact, gemeenschappelijkheid en dragen bij aan de leefbaarheid. Verenigingen zijn plekken waar o.m. kennismaking met cultuur plaatsvindt. Ook andere amateurkunst-activiteiten zijn volop aanwezig in alle dorpen van de gemeente, net zoals het aantal zzp-ers werkzaam in de culturele sector.

Men vindt het belangrijk dat de voorzieningen voor amateurkunst in alle dorpen voldoende ondersteund worden en dat er genoeg maak- en presentatieplekken zijn. Extra belangrijk vindt men genoeg plekken voor de jeugd om activiteiten te organiseren.

Centralisatie van functies is over het algemeen geen probleem: vrijwel iedereen onderschrijft dat niet ieder dorp een eigen professioneel podium nodig heeft. Men vindt het juist van belang dat laagdrempelige activiteiten op fietsafstand zijn. Zoals een inwoner het verwoordde: "Voor een bijzonder avondje uit vind ik het geen probleem om een stukje te rijden, maar de bibliotheek en mijn fotografievereniging moeten het liefst op fietsafstand zijn".

Dorpshuizen zijn bij uitstek de plek waar (culturele) ontmoeting kan plaatsvinden, vinden de aanwezigen. Deze plekken kunnen een belangrijke rol spelen in het aanbod van voorzieningen in de dorpen. Een voorwaarde is wel dat commerciële exploitatie de lage huren voor dit soort activiteiten niet in de weg staat⁹.

Ook vindt men het belangrijk dat de bibliotheekfuncties in de dorpen goed ingevuld worden. Gezien de grote maatschappelijke functie kan de bibliotheek in sommige dorpen uitgebreid worden tot bijvoorbeeld een Huis van de Ontmoeting.

4. Zet cultuur in bij het oplossen van de sociale opgaven

Men is het eens dat cultuur waardevol is voor het welzijn van de inwoners en de leefbaarheid in de gemeente. Cultuur kan mensen 'weer mee laten doen', speelt een rol in het terugdringen van eenzaamheid en kan bijvoorbeeld mantelzorgers ontlasten. Mensen vanuit de cultuursector zijn echt geïnteresseerd en betrokken bij de maatschappij: zij willen graag hun steentje bijdragen in de maatschappelijke opgaven van de gemeente Barneveld. Actief, door inwoners te laten participeren in het verenigingsleven, maar ook passief, door een fototentoonstelling of een theatervoorstelling over armoede en schulden.

Verschillende culturele instellingen hebben al een maatschappelijk aanbod opgezet, al dan niet ondersteund door het Maatschappelijk Sport- & Cultuurfonds gemeente Barneveld. De samenwerking tussen maatschappelijke en culturele

⁹ In het coalitieakkoord wordt ook genoemd dat het pand waar het Schaffelaar Theater, De Harmonie en de Muziekschool Barneveld gevestigd zijn, breder opengesteld kan worden voor maatschappelijk-culturele activiteiten.

organisaties staat echter nog in de kinderschoenen. In beide domeinen geven instellingen aan onvoldoende personele en/of financiële ruimte te hebben om in dit nieuwe terrein te investeren. Iedere nieuwe samenwerking vraagt om tijd om elkaars kracht te leren kennen, een goede werkrelatie op te bouwen en te zorgen dat 'één plus één drie wordt'.

4. Voorwaarde: een krachtige en vitale infrastructuur

Voor alle ambities, wensen en het opheffen van drempels zien de aanwezigen in algemene zin een krachtige en vitale infrastructuur als een belangrijke voorwaarde.

Dat houdt ondermeer een goede samenwerking in van zowel amateurkunstinitiatieven, culturele verenigingen en professionele instellingen en culturele organisaties. De culturele keten (interesseren - leren - produceren - presenteren) vormt de basis van een infrastructuur. In de Barneveldse keten is een groot aantal culturele verenigingen, initiatieven en ZZP'ers actief. Er is structurele financiële steun voor Muziekschool Barneveld (met aanbod in de dorpen Garderen, Kootwijkerbroek, Terschuur/ Zwarteboek en Voorthuizen), Museum Nairac, de Bibliotheek Barneveld en het Schaffelaartheater.

Door gezamenlijk op te trekken denken de aanwezigen dat de zichtbaarheid wordt vergroot, dat een breder publiek wordt bereikt en dat we een passend aanbod voor alle inwoners kunnen realiseren. Dat vraagt om een laagdrempelige samenwerking, waar organisaties elkaar kunnen vinden, kennis kunnen uitwisselen en activiteiten op elkaar kunnen afstemmen. Hier is een rol weggelegd voor het Cultuurplatform, dat een duidelijke positie en doelstelling zou moeten krijgen.

De krappe financiële positie van zowel de professionele instellingen als de verenigingen staat ontwikkeling en professionalisering in de weg. Een verbetering van de financiële basis zorgt ervoor dat zij hun (maatschappelijke) taak beter kunnen oppakken. De vraag richting de gemeente gaat echter lang niet altijd om geld: het gaat ook om het plaatsen van een 'stip op de horizon', waar gezamenlijk naartoe gewerkt wordt. Door het verlichten van (administratieve) regeldruk bij (kleinschalige) evenementen en activiteiten kan de gemeente initiatieven vanuit inwoners en verenigingen meer ondersteunen.

4.2 Sterkten & zwakten

In deze paragraaf wordt, met alle opgehaalde input als basis, de culturele infrastructuur in de gemeente Barneveld vanuit het model van de Culturele Krachtenkaart van BMC getoetst en brengen we de belangrijkste kansen en obstakels in kaart. In de uiteindelijke Cultuurvisie, en later in de uitvoeringsagenda, kunnen deze kansen en obstakels gewogen worden.

Culturele Krachten

Bij de beoordeling van culturele organisaties of van een culturele infrastructuur onderscheidt het BMC verschillende componenten. Deze componenten zijn allemaal nodig voor het zo goed mogelijk functioneren in de culturele keten van interesseren – leren – produceren – presenteren. In een ideale situatie zijn alle componenten individueel én in samenhang op elkaar afgestemd.

Uit de BMC-analyse voor van de Barneveldse culturele infrastructuur komen de volgende conclusies.

Samenwerkingskracht

Culturele instellingen hebben interesse voor een brede maatschappelijke rol. Er is echter weinig capaciteit voor samenwerking of innovatie, zowel bij de culturele organisaties als bij de maatschappelijke organisaties in het sociaal domein.

Artistieke kracht

De gemeente beschikt over een aantal professionele instellingen en veel kleinere initiatieven, culturele verenigingen en zelfstandigen (bijvoorbeeld op het gebied van de beeldende kunst). De betrokkenheid is groot. De diversiteit in het aanbod kan groter.

Publiekskracht

In de dorpen slagen initiatieven er goed in om medebewoners te betrekken, maar men is weinig op de hoogte van het aanbod buiten de eigen kern. Niet in alle dorpen is cultuur bovendien even bereikbaar.

Innovatiekracht

De culturele sector is actief als het gaat om nieuwe ideeën en het opzetten van nieuwe zaken. Beperkte menskracht en middelen zorgen er echter voor dat grote slagkracht ontbreekt. Ook wordt er sturing vanuit de gemeente gemist.

Bedrijfsvoeringskracht

De bedrijfsvoering van de culturele organisaties in de gemeente is over het algemeen zwak. Door het ontbreken van bijvoorbeeld meerjarige subsidies zijn instellingen eerder aan het 'overleven' dan dat zij met energie kunnen programmeren.

Kansen en obstakels

Kansen:

- Iedereen is het erover eens dat cultuur belangrijk is. Dit geldt voor de waarde van cultuur zelf, maar ook voor hoe cultuur kan helpen bij het oplossen van sociale problemen.
- De gemeente Barneveld kent een levendige, actieve en ondernemende culturele sector, met veel (kleine) initiatieven in alle dorpen die zelfstandig worden opgezet. De culturele sector is bovendien open en gastvrij en opereert met respect voor elkaar: iedereen is welkom.
- Er zijn veel ideeën vanuit de sector om gezamenlijke uitdagingen te lijf te gaan en bijvoorbeeld de zichtbaarheid en het publieksbereik te vergroten, of om inwoners met een krappe beurs mee te laten doen.
- Er is veel motivatie bij de culturele sector om bij te dragen aan de maatschappelijke opgaven. Er is een begin gemaakt met een ondersteunend netwerk waarop voortgebouwd kan worden (zoals het Cultuurplatform en Stichting Connect).

Obstakels:

- De voorzieningen voor jeugd blijven achter bij het aanbod voor ouderen.
- Ondanks de al bestaande voorzieningen (zoals minimaregelingen en het Jeugdfonds Sport & Cultuur) ervaren sommige inwoners een financiële barrière. Aandachtspunt is dat de bestaande regelingen zich vaak richten op minima, terwijl ook inwoners met een inkomen net boven minimumniveau zich vaak de contributie of entreekaartjes niet kunnen veroorloven.
- Locatievoorzieningen in de dorpen (dorpshuizen) zijn niet altijd voor alle culturele initiatieven bereikbaar door de verhuurtarieven.
- De culturele sector heeft behoefte aan een platform om kennis uit te wisselen en waar samengewerkt kan worden aan gezamenlijke uitdagingen. In beginsel is het Cultuurplatform hiervoor een oplossing. Het Cultuurplatform heeft echter geen stabiele basis en mist daardoor slagkracht. Bepaalde opgaven, zoals gezamenlijke marketing en het vergroten van het publieksbereik, blijven daardoor liggen.

- Er is behoefte aan een heldere visie vanuit de gemeente, waarin ook de rollen en opdrachten aan de infrastructuur helder worden vastgesteld.
- Integraal samenwerken tussen de diverse gebieden (zoals cultuur, ruimtelijk, economisch, vastgoed) en binnen de gemeente is niet vanzelfsprekend.
- De krappe financiële positie en de personele bezetting van zowel de professionele instellingen als de amateurverenigingen staat verdere ontwikkeling in de weg. Het totale aanbod is onvoldoende bekend bij inwoners en ook de instellingen geven aan niet altijd op de hoogte te zijn van initiatieven op het gebied van bijvoorbeeld cultuureducatie of subsidieregelingen. De beperkte bezetting belemmert ook de samenwerking met het sociaal domein.

5. De rode draad: vooruitblik

Een Cultuurvisie 2025-2035 bestaat uit een missie en ambities op hoofdlijnen, die zijn bedoeld als kader en stip op de horizon. Omdat de visie ideaal gesproken voor een periode van 10 jaar geldt, zijn de missie en ambities algemeen van aard. De specifieke invulling wordt, steeds voor kortere perioden, vastgesteld in de Uitvoeringsagenda. Daarmee is de overkoepelende richting duidelijk, maar kan de uitvoering waar nodig worden aangepast en geactualiseerd.

De uiteindelijke missie en ambities liggen ter vaststelling voor in de Cultuurvisie (die naar verwachting dit najaar aan de raad wordt voorgelegd). Om de reflectie van de raad op de opgehaalde informatie te faciliteren, hebben we op basis van opgehaalde informatie een voorbeeld geformuleerd van hoe de missie en ambities er uit zouden kunnen zien. **Deze voorstellen zijn nadrukkelijk niet definitief, maar bedoeld om het gesprek met de raad te ondersteunen.**

De definitieve versie wordt geformuleerd op basis van de input van de raad.

Voorbeeld van een mogelijke missie

Cultuur & erfgoed zijn onderdeel van het Barneveldse DNA. Cultuur draagt bij aan de identiteit, het welzijn, de leefbaarheid, persoonlijke ontwikkeling, innovatie & creativiteit van onze inwoners. Het is bovendien belangrijk voor de economie en het vestigingsklimaat en maakt de gemeente Barneveld aantrekkelijk voor bezoekers. Daarom faciliteert en investeert de gemeente Barneveld in het aanbod en de toegankelijkheid van cultuur in brede zin.

Met zo'n missie geeft de raad richting aan de Cultuurvisie. Het biedt een kader voor het ontwikkelen van beleid en de besteding van middelen. De definitieve missie wordt uitgewerkt in de volgende vier potentiële ambities die in de uitvoeringsagenda duidelijk gemaakt worden op capaciteit (waaronder mensen en middelen) en fasering.

Voorbeelden van mogelijke ambities

a. Cultuur draagt bij aan welzijn, leefbaarheid, persoonlijke ontwikkeling, innovatie en de lokale economie

De gemeente Barneveld staat voor een aantal grote maatschappelijke opgaven. De gemeente is bovendien in rap tempo aan het groeien: naar verwachting telt de gemeente in 2040 80.000 tot 85.000 mensen. Cultuur kan bijdragen aan diverse opgaven.

De gemeente heeft een diverse culturele infrastructuur met aanbod dat varieert van activiteiten van verenigingen en jaarlijkse evenementen tot structurele programmering (zoals het theater en het museum). Dat brede aanbod wordt geproduceerd door amateurverenigingen, zelfstandige cultuurorganisaties, gesubsidieerde instellingen, zzp'ers en creatieve professionals en mede mogelijk gemaakt door vele vrijwilligers. Gezamenlijk

- dragen zij onder andere bij aan persoonlijke ontwikkeling van inwoners;
- versterken ze de binding met de regio;
- verhogen ze een aantrekkelijk vestigingsklimaat;
- voegen economische waarde toe.

Het is belangrijk dat we de culturele sector betrekken bij de integrale aanpak en bij het oplossen van de uiteenlopende opgaven. We ondersteunen de culturele sector en bevorderen samenwerking tussen het culturele en maatschappelijke veld.

b. In alle dorpen en voor alle inwoners is cultuur bereikbaar

We vinden het belangrijk dat cultuur voor alle inwoners en in alle dorpen bereikbaar is. Dat betekent dat we van gemeentelijke voorzieningen (zoals de bibliotheek) verwachten dat ze in de verschillende dorpen aanbod creëren of in stand houden. Het verenigingsleven, muziekonderwijs, cultuureducatie en amateurkunst vormen mede het sociale weefsel in de gemeenschap en bieden inspiratie en ontwikkelkansen. Dorpshuizen zijn daarvoor de aangewezen plek; voor een laagdrempelig en gevarieerd aanbod zijn toegankelijke huurprijzen een voorwaarde.

Speciale aandacht gaat uit naar aanbod voor jongeren. Om de gemeente ook voor hen aantrekkelijk te houden is het van belang dat zij mogelijkheden krijgen om hun eigen culturele aanbod te organiseren: van popmuziek tot games en van film tot festivals. Er is behoefte aan toegankelijke (oefen)ruimtes en kleinschalige podia met een passend aanbod.

De gemeente Barneveld wil de komende jaren inzetten op groei en een verdere ontwikkeling van de toeristische recreatieve sector. Dat draagt bij aan een aantrekkelijk woon-, leef- en vestigingsklimaat en biedt kansen voor cultuur¹⁰.

c. De gemeente Barneveld faciliteert en investeert in het aanbod en de toegankelijkheid van cultuur in brede zin

Wij gunnen dat elke inwoner in aanraking kan komen met Kunst en cultuur. We vragen van de culturele instellingen om zich actief in te zetten voor een toegankelijk en inclusief beleid: zij moeten een uitnodigende plek zijn waar iedereen welkom is. Qua activiteiten is er veel te beleven: het geheel is een divers en uitnodigend aanbod waar alle inwoners, ongeacht afkomst, levensfase of overtuiging, aan deel kunnen nemen.

Dit betekent ook dat we fysieke of financiële drempels zo veel mogelijk weg moeten nemen: nu zijn budget of andere belemmeringen nog te vaak een reden om niet aan cultuur te kunnen deelnemen.

6. Het verdere proces

Nadat we de input van de raad hebben opgehaald tijdens de commissie, werken we de integrale Cultuurvisie uit.

Deze Cultuurvisie geeft richting voor een langere termijn (10 jaar) en is daardoor algemener van aard. Vervolgens werken we de ambities concreet uit in de Uitvoeringsagenda. Deze agenda kan periodiek (tweejaarlijks) worden geactualiseerd.

De Cultuurvisie wordt in de tweede helft van dit jaar aan de raad ter goedkeuring aangeboden. Daarop volgt de Uitvoeringsagenda. Deze wordt door het college vastgesteld en ter kennisneming aan de raad aangeboden.

¹⁰ Coalitieakkoord, pagina 15